

ČOPASTA SINICA

// Luka Poljanec

ČOPASTE SINICE po videzu skorajda ni mogoče zamenjati z nobeno drugo vrsto. Njena najbolj očitna lastnost je izrazit čopek na glavi.

foto: Jure Novak

Prav veseljaška so srečanja s čopasto sinico (Lophophanes cristatus), saj je to silno živahna ptica – skaklja z veje na vejo, vzleta in pristaja na drevju, se smuka med igličevjem, visi z glavo navzdol z najtanjših vejic ter se spušča v podrast in brska po štorih.

REDKA GOSTJA NA VRTU

Prav dobro se še spominjam malodane prazničnega občutka, ki me je prevzel ob prvem srečanju s to ptico neke zime v zasneženem Bohinju. Pri sosedu na krmilnici se je vsakodnevno zbirala širna ptičja družčina – prifrčale so mnogotere velike (*Parus major*) in močvirske sinice (*Poecile palustris*) ter meniškici (*Periparus ater*), na loju se je mastil veliki detel (*Dendrocopos major*), dleski (*Coccothraustes coccothraustes*) pa so trli semenje, da je bilo veselje. Z bratom Nejcem sva kukala izza plotu in se čudila imenitnosti ptičjih gostov, na vsem lepem pa se prikaže ona – s šaljivo čopo na glavi ter nekoliko zajetnejšo postavo, se dodobra nasiti in zopet izgine v smrečju. Kakor sem kasneje v knjigah zasledil, čopasta sinica ni najpogostejša obiskovalka krmilnic. Tako se je izkazalo tudi tiste dni in mnogokrat kasneje na krmilnici pred domačo hišo, saj je prihajala le za kratek čas, ponavadi v zimah z obilico snega, venomer sila gosposko.

DRUŽABNA ŽIVALCA

Kot druge siničje vrste, se tudi čopasta sinica rada drži v paru – samec in samička ostaneta skupaj vse življenje. Pogosto se prehranjuje prav nizko, v dnu drevesnih krošenj. Ker ni plaha, se rado zgodi, da jo opazujemo prav iz oči v oči med igličevjem – takrat imamo izvrstno priložnost za občudovanje njene

imenitne naglavne čope. V preteklosti je čopasta sinica spadala v rod *Parus*, nova taksonomska razporeditev pa jo uvršča v rod *Lophophanes*, kar v prevodu pomeni »ta, ki postavlja čopo na ogled«. Ime ji prav dobro pristoji, saj sinica le redko zloži čopo, pogosteje jo na ogled postavi. Prav siniče zgovorna je, med prehranjevanjem se rada oglašja z značilnim gostolečim čirr-čirr-rr ter jo mnogokrat najprvo zaslišimo, kasneje ugledamo. Je značilna stalnica in pozimi ostane v domačih gozdovih, pogosto se pridruži klateškim jatam sinic, s katerimi do pomladi družno išče živež. V zimskem gozdu sem bil večkrat priča mimohodu takšne jate, ko na desetine sinic frči med krošnjami in skaklja po vejah ter se neutrudno oglašja. Ko odidejo, gozdna tišina po tistih nekaj trenutkih ptičjega žuboriža še močnejše zbode v uho.

DUPLARICA

Pred nekaj leti sem za domačo hišo na Šentviškem hribu popisoval gozdne ptice. Drevesna združba je tamkaj precej raznolika, predvsem na prisojeh in grebenih pa rastejo večji sestoji rdečega bora (*Pinus sylvestris*). Marsikatero borovo deblo je davno odmrlo in prav na eni izmed tovrstnih sušic sem tistega dne prvokrat opazoval čopasto sinico, ki je v gnijoč les s kljuncem dolbla duplino in pridno odnašala odvečni material. Duplo vedno izdolbe samica, les za gnezditveno duplo pa izbira na mestih, ki so precej gnijoča ter posledično mehka, saj ji siničji kljun ne omogoča večjih tesarskih do-

Optimalen habitat čopaste sinice so iglasti in mešani gozdovi z veliko razpadajočega drevja, predvsem v hribovitem in goratem svetu. Sicer pogosto naseljuje tudi starejše nasade iglavcev v nižinah.

foto: **Tomaž Mihelič**

sežkov. Večkrat se izkaže za sekundarno duplarico, saj zasede stara dupla velikega ali pa triprstega detla (*Picoides tridactylus*). Spomladi leže do osem belih, rjasto pikastih jajc, iz katerih se po približno petnajstih dneh izvalijo mlade sinice. Ko po nekaj tednih zapustijo gnezdo, se s staršema odpravijo na lov za različnimi žuželkami ter njihovimi ličinkami. Čopasta sinica ima prav tako kot denimo šoja (*Garullus glandarius*) dober občutek za ozimnico. Na njenem jedilniku so predvsem v zimskem času tudi semena, ki jih pridno kopiči v različnih špranjah in vdolbinah, kjer jih hrani za v prihodnje. Prebiva v iglastih in mešanih gozdovih osrednje, tu in

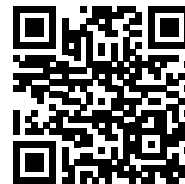
ČOPASTA SINICA med pripravo gnezdilnega dupla s kljunom odnaša odvečni material iz trohneče notranjosti debla.

foto: **Emo Poljanec**

tam južne ter severne Evrope, z izjemo skrajnega severa Skandinavije in Islandije. V Veliki Britaniji jo najdemo edinole v gozdovih Škotskega višavja, kjer si naravovarstveniki z vso vnemo prizadevajo za obstoj populacije z nameščanjem prav posebnih gnezdilnic, ki jih do vrha napolnijo z žagovino. Tako sinice spomladi ob odnašanju materiala skozi okroglo vhodno odprtino dobijo občutek dolbenja v trhel les in tovrstne gnezdilnice razmeroma pridno naseljujejo. V naših gozdovih je odmrlega lesa za preživetje te vrste za zdaj dovolj – čopasta sinica je v Sloveniji pogosta in razširjena gnezdilka, srečanja s to prikupno in živahno ptico pa so del gozdnega vsakdanjika, kar je lepo in vedno znova razveseljuje.

Prisluhnite oglašanju čopaste sinice na povezavi:

Viri:

- BANTICK, A. (2009): Crested Tit project by Allan Bantick, Chairman of the Scottish Wildlife Trust. – Youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=mbjUSXCr47w>), 11/2024.
- GOODERS, J. (1998): Ptiči Slovenije in Evrope. – Mladinska knjiga, Ljubljana.
- RSPB (2024): Crested Tit. – (<https://www.rspb.org.uk/birds-and-wildlife/crested-tit>), 11/2024.